

Hos udlægsmodtager beskattes fortjeneste eller tab på aktier som særlig indkomst, uanset anskaffelsestidspunktet, medmindre der er tale om næringsaktier.

Den gældende ordning indebærer, at de skatte-regler, der gælder for aktier, er væsentlig ugunstige end de regler, der gælder for anden form for kapitalanbringelse, f. eks. obligationer, statsgældsbeviser og pantebreve. Endvidere er reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab som foran anført komplicerede, hvilket formentlig i nogen grad kan have afholdt investorer fra at investere i aktier.

Som følge af kritikken af de gældende regler blev selskabsskattekommissionen anmodet om at fremkomme med forslag til en ændret aktieavancebeskatning. I 1978 afgav kommissionen betænkning herom. Kommissionen går i betænkningen ind for anvendelse af en såkaldt »saldometode«.

Denne metode går i korthed ud på, at de samlede anskaffelsessummer for aktierne udgør en saldo.

Ved erhvervelse af aktier skal anskaffelsessummen lægges til saldoen, og ved afståelse bliver salgssummen trukket fra saldoværdien. Beskatning finder sted, såfremt saldoen bliver negativ, idet den negative saldo er udtryk for, at indtægterne ved salg af aktier er større end udgifterne ved køb. Er saldoen positiv, efter at alle aktierne er afhændede, er saldoen udtryk for et tab.

Selskabsskattekommissionen lagde stærk vægt på, at anskaffelsessummerne inflationsreguleres, og fandt saldometoden velegnet hertil.

En anden måde at lempe beskatningen på er at anvende regler, der i princippet svarer til de regler, der gælder i Norge for aktiesalg. Disse regler går i store træk ud på, at fortjeneste ved salg af aktier ikke beskattes, når sælgeren har ejet aktien i 2 år regnet fra udgangen af det år, hvori aktien er erhvervet. Tab på aktier, som sælges indenfor 2 års fristen, er fradragsberettigede i aktieavance i samme år, men ikke i anden indkomst. Er tabet større end den samlede avance, kan det overskydende tab fremføres til fradrag i aktieavance i de 4 følgende år.

Skattefriheden omfatter ikke aktier, som den skattepligtige har erhvervet som led i sin næring.

De norske regler om skattefrihed efter 2 års ejertid gælder ikke i de tilfælde, hvor der i virkeligheden sker salg af selskabets ejendele eller den af selskabet drevne virksomhed, hvad enten der er tale om salg af hele virksomheden eller en væsentlig del heraf. Sådanne tilfælde betegnes i Norge som »selgende gruppe«.

I disse tilfælde beskatter man de sælgende aktionærer efter særlige regler af forskellen mellem afståelsessummen for aktierne og en forholdsmæssig andel af selskabets ligningsmæssige bogførte egenkapital.

Disse regler om »selgende gruppe« har gennem tiderne voldt såvel skattemyndigheder som aktionærer store problemer og givet anledning til mange retssager. Tvivlen har både drejet sig om, hvorledes man finder frem til, om der foreligger en »selgende gruppe« og ikke mindst om, hvorledes man opgør den skattepligtige fortjeneste.

En sammenligning af de to metoder synes i overvejende grad at tale for en metode, der minder om den norske ordning. Den norske ordning er lettere at forstå og vil formentlig i højere grad end saldometoden tilskynde til investering i aktier. Dette skyldes, at fortjeneste og tab for almindelige aktionærer efter udløbet af en kortere ejertid ikke skal beskattes. Endvidere må det antages, at den norske ordning alt i alt vil være lettere at administrere end saldometoden, idet den sidstnævnte metode forudsætter, at der løbende føres en konto over køb og salg af aktier. Endvidere medfører den norske ordning, at det må anses for unødvendigt at gennemføre en inflationsregulering af anskaffelsessummerne, idet der indtræder skattefrihed efter få års besiddelsestid. Endelig kan det indvendes mod saldometoden, at en aktionær til stadighed vil kunne udskyde beskatningen ved at foretage køb af nye aktier.

På denne baggrund er regeringen og forligspartierne af den opfattelse, at en lempelse af aktieavancebeskatningen skal ske efter en ordning, der i store træk minder om de regler, der gælder i Norge. Ved udarbejdelsen af lovforslaget efter disse principper har man dog lagt vægt på at indføre enklere regler end de norske regler om »selgende gruppe«. I stedet er udarbejdet en værnsregel af mere skematisk karakter end den norske ordning. Der lægges efter denne regel vægt på, om den skattepligtige og dennes nært pårørende indenfor en kortere årrække har ejet en vis procentdel af aktiekapitalen i selskabet. Fortjenesten skal opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen for de pågældende aktier.

Forslaget tilsigter tillige at tilpasse de nugældende successionsregler ved arveoverførsel af aktier til forslagens regler om aktieavancebeskatning i øvrigt.

Hovedpunkterne i lovforslaget går ud på følgende: